

Vergaderjaar 1988–1989

21 073

Bepalingen met betrekking tot het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek)

A

OORSPRONKELIJKE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN WET EN VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING ZOALS VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE EN VOOR ZOVER NADIEN GEWIJZIGD

I. VOORSTEL VAN WET

In de considerans ontbraken de woorden «wenselijk is de zelfstandigheid van de instellingen te vergroten en daartoe». Voorts was na de desbetreffende alinea opgenomen de zinsnede «dat deze herziening resulteert in vergroting van de zelfstandigheid van instellingen».

Artikel 1.9

In de aanhef van het tweede lid ontbraken de woorden «bij of krachtens».

Artikel 2.4

In het derde lid luidde het gedeelte na «mededeling in»: de Nederlandse Staatscourant.

Artikel 2.6

De eerste volzin van het eerste lid luidde:

Onze minister stelt een algemene berekeningswijze vast. Opgenomen was een derde lid, luidend:

3. Van de wijze waarop de algemene berekeningswijze wordt openbaar gemaakt doet Onze minister mededeling in de Nederlandse Staatscourant.

Artikel 2.8

In het tweede lid ontbraken de woorden «baten en lasten».

Artikel 2.9

In het derde lid was na «Onze minister» opgenomen: en aan de Algemene Rekenkamer.

Voorts was een vierde volzin opgenomen, luidend: De instellingsbesturen bevorderen op aanvraag van de Algemene Rekenkamer, dat zij, die met de controle belast zijn, hun werkschema's te harer beschikking stellen, en lichten haar volledig in omtrent de controlebevindingen door overlegging van rapporten en processen-verbaal of op andere door de Kamer aan te geven wijze.

Opgenomen was een artikel 2.10, luidend:

Artikel 2.10. Algemene Rekenkamer

1. Onze minister brengt de jaarrekening en de daarbij behorende stukken, alsmede in voorkomende gevallen zijn bevindingen dienaangaande, ter kennis van de Algemene Rekenkamer.

2. Aan de Algemene Rekenkamer wordt desverlangd inzage gegeven in de boeken en bescheiden betref-

fende de instelling en worden alle inlichtingen gegeven die zij voor de uitvoering van haar taak nodig oordeelt.

3. De Algemene Rekenkamer wijdt aandacht aan de doelmatigheid van het beheer, van de organisatorische structuur en van het functioneren van de instelling. Zij deelt aan Onze minister en aan het instellingsbestuur de opmerkingen en bedenkingen mede die zij, naar aanleiding van de door haar verrichte controle, van belang acht. De Algemene Rekenkamer verstrekt aan Onze minister en aan Onze Minister van Financiën alsmede aan de Staten-Generaal zodanige mededelingen als zij in 's Rijks belang nodig oordeelt. Zij kan naar aanleiding daarvan met hen nader overleg plegen.

Artikel 7.2

In het zesde lid ontbraken de woorden «van een universiteit».

Artikel 7.30

Onderdeel b van het eerste lid luidde:

b. de inschrijving als extraneus kan worden geweigerd indien naar het oordeel van het instellingsbestuur de aard van de examenvoorzieningen zich tegen die inschrijving verzet.

Artikel 7.31

In onderdeel b van het vierde lid was in plaats van de woorden «in deze wet» opgenomen: onder a alsmede in het eerste lid.

Artikel 7.35

In het eerste lid was in plaats van «student» opgenomen: student of auditor.

De eerste volzin van het tweede lid luidde: In afwijking van het bepaalde in het eerste lid blijft beëindiging van de inschrijving achterwege indien de betrokkene voor het desbetreffende studiejaar is ingeschreven als student of auditor voor een andere opleiding aan dezelfde instelling of aan een andere universiteit of hogeschool. De tweede volzin van het tweede lid, de tweede en derde volzin van het vijfde lid, en het achtste lid, ontbraken.

Artikel 7.40

De tweede en derde volzin ontbraken.

Artikel 7.41

Het tweede, derde, vierde en zesde lid ontbraken. Het vijfde lid was opgenomen als derde lid.

In het derde lid ontbrak het gedeelte na «ingeschreven als student».

Artikel 7.42

Het derde en vierde lid ontbraken.

Artikel 7.45

In het vijfde lid ontbraken de woorden «en extraneus».

Artikel 7.48

Het tweede lid had een tweede volzin, luidend:

Het besluit wordt bekend gemaakt in de Nederlandse Staatscourant.

Artikel 8.81

In het eerste lid was in plaats van «op 1 september 1986» en «op dat tijdstip» telkens opgenomen: bij het in werking treden van deze wet.

Artikel 9.22

In het eerste lid ontbrak «of b.»

Artikel 9.30

Het tweede lid ontbrak.

Artikel 13.1

Het vierde lid ontbrak.

Artikel 14.1

Dit artikel luidde:

Artikel 14.1. Administratieve boete

1. Indien een of meer organen van een instelling als bedoeld in artikel 1.2, onder a of c, in strijd handelen met het bepaalde bij of krachtens deze wet, kan het instellingsbestuur door Onze minister worden gewaarschuwd.

2. Indien aan de waarschuwing, bedoeld in het eerste lid, geen gevolg wordt gegeven, kan Onze minister op de rijksbijdrage ten behoeve van de desbetreffende instelling in mindering brengen een administratieve boete van f 1.000.000 of een veelvoud daarvan.

Artikel 14.2

Voor het woord «inschrijving» was opgenomen: het derde jaar van.

Artikel 15.1

In onderdeel d ontbrak «a en». In onderdeel j ontbrak het gedeelte na «gegeven voorschriften».

Artikel 15.2

Het opschrift luidde:

Artikel 15.2. Getuigschriften

De woorden «of propedeutisch examen» ontbraken. Het tweede lid was een afzonderlijk artikel 15.3.

Artikel 15.3

Dit artikel ontbrak.

Artikel 15.8

Het tweede lid was het derde lid. Opgenomen was een tweede lid, luidend:

2. Onze minister kan in afwijking van artikel 7.19, tweede lid, bepalen dat voor de inschrijving aan een hogeschool, gericht op een opleiding

die voorbereid op het beroep van leraar basisonderwijs, tevens als vooropleidingseis geldt dat van het examen ter verkrijging van een in dat lid genoemd diploma deel moet hebben uitgemaakt:

a. het vak wiskunde I dan wel wiskunde A of B, voor zover het betreft het diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs;

b. het vak wiskunde, voor zover het betreft het diploma hoger algemeen voortgezet onderwijs en het diploma middelbaar beroepsonderwijs drie- of vierjarige cursus.

Artikel 15.10

In het eerste lid was in plaats van «n» opgenomen: m.

Artikel 15.12

In het eerste lid was in plaats van «Drie maanden voor de aanvang van het studiejaar ten aanzien waarvan deze wet voor de eerste maal toepassing vindt» opgenomen:

Binnen een jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet. In het derde lid luidde het gedeelte na «andere onderwijs- of onderzoekactiviteiten» in de tweede volzin:

dan die welke op grond van dat lid behoren tot de toegewezen sector. Een besluit als bedoeld in de eerste volzin dient te berusten op onderscheidenlijk:

a. de in artikel 5.3 onder c genoemde overweging, voor zover het betreft een instelling, genoemd in de bijlage van deze wet;

b. de in artikel 5.6, eerste lid onder c, genoemde overweging, voor zover het betreft een in artikel 1.8 bedoelde instelling.

Artikel 15.13

Het derde lid ontbrak.

Artikel 15.14

In plaats van «drie maanden» was opgenomen: vier maanden.

Artikel 15.16

De woorden «of extraneus» ontbraken.

Artikel 15.23

Het tweede lid ontbrak.

Artikel 15.29

In het tweede en derde lid ontbrak «voor de eerste keer».

Artikel 15.34

In het eerste lid ontbrak «voor de eerste keer».

Artikel 15.39

In het tweede lid was in plaats van «studenten en extraneï» opgenomen: studenten, extranei en toehoorders.

Artikelen 15.42, 15.43 en 15.44

In plaats van «Nederlandse universiteit» was telkens opgenomen: Rijks- of daarmee gelijkgestelde.

Artikel 15.64

In onderdeel 4 ontbrak onder b de passage:

7 onderscheidenlijk 8 jaren indien het betreft een studerende op wie artikel 7.31, tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek van toepassing is, op.

Onderdeel 5 luidde:

5. Artikel 9, zesde lid, vervalt.

In onderdeel 11 was voor «42» opgenomen: 83.

In plaats van onderdeel 11 waren opgenomen onderdelen 11 en 12, luidend: 11. In artikel 122, tweede lid, wordt «artikel 83 van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs en als bedoeld in artikel 52 van de Wet op het hoger beroepsonderwijs» vervangen door: artikel 7.27, eerste lid onder d van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. 12. In artikel 123, tweede lid, wordt «artikel 83 van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs en als bedoeld in artikel 60 van de Wet op het hoger beroepsonderwijs» vervangen door: artikel 7.27, eerste lid onder d van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 15.70

De aanheft luidde:

Indien het voorstel van wet houdende wijziging van de artikelen XIII en XIV van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs (rijksbijdrage wetenschappelijk theologisch en levensbeschouwelijk onderwijs) (Kamerstukken 19 011) kracht van wet heeft verkregen en in werking is getreden worden de artikelen XIII en XIV als volgt gewijzigd:

Artikel 15.72

Dit artikel ontbrak.

Artikel 15.73

Dit artikel was artikel 15.72. Het gedeelte na «1 augustus 1990» ontbrak.

II MEMORIE VAN TOELICHTING

Daar waar in de memorie van toelichting is opgenomen «de Wet van 7 juli 1988 (Stb. 334)» luidde de tekst:

het wetsvoorstel, houdende wijziging van onder meer de WWO, de WHBO, de WOU en de Wet op de studiefinanciering (harmonisatie collegegelden h.o.; invoering één inschrijvingsduur eerste fase h.o.; Kamerstukken II, 20 469).

In paragraaf 1.1 was in plaats van de passage die begint met «Op het voorstel om de bestaande separate wet- en regelgeving te bundelen» en die eindigt met «Meer in het algemeen liggen aan de keuze tot het ontwerpen van één wet de volgende overwegingen ten grondslag.» de volgende passage opgenomen:

In de adviezen van onder andere de Onderwijsraad en de RAWB is kritiek geleverd op deze keuze. In de beide adviezen en in het commentaar van de ARHO, wordt de voorkeur uitgesproken voor wijziging van de drie deelwetten.

De ondergetekenden delen deze opvatting niet en achten de in de adviezen aangedragen argumenten voor het loslaten van de opzet van één wet op het h.w.-bestel niet overtuigend. De redenen voor de keuze voor het indienen van een wetsvoorstel tot regeling van het gehele bestel in één wet zijn als volgt samen te vatten.

In paragraaf 1.1 onder A. Academische Ziekenhuizen, was in plaats van «is op 19 oktober 1988 een wetsvoorstel bij de Staten-Generaal ingediend (Kamerstukken II, 20 889)» opgenomen: wordt thans wetgeving voorbereid.

In paragraaf 1.1 luidde de tekst onder «C. De bestuursorganisatie van instellingen voor hoger onderwijs»: Er zal een discussie worden gevoerd over de bestuursorganisatie van de instellingen van hoger onderwijs, aan de hand van het op 22 maart 1988 gepubliceerde advies van de ARHO. Het is thans prematuur om op die discussie vooruit te lopen met wijzigingsvoorstellen in het wetsvoorstel WHW, de

discussie afwachten betekent een onnodig verlies van tijd bij het implementeren van de HOAK-voorstellen. Eventuele wijzigingen zullen in een later stadium (kunnen) worden aangebracht.

In paragraaf 1.1 ontbrak onder «D. Invoering van een vouchersysteem» de laatste volzin.

In paragraaf 1.6 ontbrak in de tweede volzin «het College van beroep voor het w.o., het College van beroep voor het h.b.o.».

In paragraaf 1.6 ontbrak de passage, beginnend met «De Onderwijsraad vroeg zich af, of er sprake is van» en eindigend met «de onderwijscapaciteit sterk zal afnemen».

In paragraaf 1.6 kende het onderdeel «Studiepuntenstelsel» een slotzin, luidend:

Deze beleidsnota zal rond het zomerreces aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

In paragraaf 1.6 ontbrak in het onderdeel «Bekostigingssystematiek» de vierde volzin en was in plaats van de laatste twee volzinnen opgenomen: Zij wijzen erop dat het wetsvoorstel waarborgen schept voor een juist evenwicht tussen overheid en instellingen in een zorgvuldige voorbereidingsprocedure van de ministeriële regeling.

In paragraaf 1.6 kende het onderdeel «Bestuursstructuur» een tweede volzin, luidend:

De ondergetekenden hebben inmiddels een brief doen uitgaan waarin zij alle betrokkenen oproepen een bijdrage te leveren aan de door de Adviesraad voor het hoger onderwijs begonnen discussie ter zake. Zo spoedig mogelijk na 15 september a.s. zal de regering met betrekking tot dit onderwerp beslissingen nemen.

In paragraaf 1.6 onder «Wijzigingen naar aanleiding van het interimadvies» luiden de tiende en elfde volzin: De ondergetekenden achten het niet van verstandig beleid getuigen om de grondslagen van de algemene berekeningswijze in de wet zelf op te nemen. Het betreft hier immers een zeer complexe materie, die volop – en wellicht altijd – in ontwikkeling is en zich derhalve niet voor vastlegging in de wet in formele zin leent. In de twaalfde volzin ontbrak het gedeelte na «KNAW».

In paragraaf 2.6 was een slotzin opgenomen, luidend:

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat deze lijn ook in andere recente wetsvoorstellen van de ondergetekenden gevolgd is of zal worden gevolgd. Gewezen kan

worden bijvoorbeeld op het in maart 1988 openbaar gemaakte conceptvoorstel voor een Wet op het cursorisch beroepsonderwijs (WCBO).

In paragraaf 2.8 onder «Opleiding voor onderwijsgevenden» was in plaats van de derde, vierde en vijfde volzin opgenomen: Op korte termijn zal een notitie hierover worden voorgelegd aan de CCOO en daarover advies worden gevraagd aan de ARBO en ARVO.

In paragraaf 4.4 was in plaats van de laatste twee volzinnen opgenomen: De betrokken bewindslieden hebben besloten de bestaande WWO op de in het geding zijnde punten aan te passen. Het betreft hier een afzonderlijk proces van beleidsvorming en daarop aansluitende wetgeving. Met name ook op grond van de noodzakelijke samenloop met de aanpassing van de WZV dient deze wijziging van de WWO buiten het WHW-kader gestalte te krijgen. De alsdan aangepaste bepalingen zullen voorlopig in de vorm van gehandhaafde WWO-bepalingen van kracht zijn.

In paragraaf 4.6 was in plaats van de op twee na laatste volzin, beginnend met «De voorziening» en eindigend met «(Stb. 1988, 682).», opgenomen:

(een wijzigingsvoorstel van die regeling is nu in behandeling bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Kamerstukken II, 19 011). In het kader van dat wetsvoorstel, dat aansluit op de huidige WWO, worden de daarin vervatte wijzigingsvoorstellen geconverteerd naar het onderhavige wetsvoorstel.

In paragraaf 5.6 was in plaats van het gedeelte, beginnend met «Het overleg zal aan de hand van» en eindigend met «op enkele punten aangevuld», opgenomen: Het overleg zal aan de hand van de lijst bij deze memorie gevoerd kunnen worden en betreft uiteraard slechts de plaats van een zeer beperkt aantal studierichtingen. De lijst is ten opzichte van die uit het concept-ontwerp niet gewijzigd. De in de reacties gepresenteerde suggesties voor bijstelling kunnen in het nader overleg worden opgenomen. Deze extra periode biedt tevens de mogelijkheid gebruik te maken van de voortgang in het proces van de voorgenomen vereenvoudiging van de bekostigingsmodellen waardoor wellicht enkele thans nog bestaande problemen kunnen worden opgelost.

In paragraaf 5.7 ontbraken in de vierde volzin de woorden «naar het oordeel van de overheid».

In paragraaf 6.1 Inleiding ontbraken de twee laatste volzinnen.

In paragraaf 6.2 onderdeel D.

Ontneming van een deel van de sector luidde de vijfde volzin:

Tegelijkertijd vooronderstelt dit een versterking van de interne bestuurskracht van de instellingen, waardoor de toegemeten vrijheid daadwerkelijk voor vernieuwing en kwaliteitsverbetering wordt bestemd. In hetzelfde onderdeel ontbrak de passage, beginnend met «Een van de elementen van de regeling die in de adviesronde» en eindigend aan het slot van onderdeel D.

In paragraaf 6.3.1 ontbrak de vijfde volzin.

In paragraaf 6.3.3 was als tweede volzin opgenomen:

Het geld dient op een doelmatige wijze door de instellingen van hoger onderwijs te worden besteed.

In de vierde volzin was na «specifieke instrumenten opgenomen» vermeld: en is er voorzien in dezelfde positie van de departementale accountant als in de recente voorgenomen wijziging van de WWO ten behoeve van de regelingen die voortvloeien uit het regeerakkoord terzake van de academische ziekenhuizen. De passage, beginnend met «Het onderhavige wetsvoorstel bevat geen bepalingen met betrekking tot de bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer» en eindigend aan het slot van deze paragraaf, ontbrak.

In paragraaf 8.1 ontbrak de zesde volzin.

In paragraaf 8.2 ontbrak de passage, beginnend met «De ARHO heeft vraagtekens geplaatst bij de introductie» en eindigend aan het slot van deze paragraaf.

In paragraaf 8.4 ontbraken in de opsomming van vakken voor het h.b.o. de volgende vakken:

- commerciële economie;
- publiekrecht en privaatrecht;

In paragraaf 8.11 luidde de voorlaatste zin:

De specifieke bepaling in het hoofdstuk inschrijving van studenten voorziet erin dat studenten bij verticale doorstroming twee jaar extra inschrijvingsduur verkrijgen.

In paragraaf 8.14 was in plaats van de twee laatste volzinnen opgenomen: Medeverantwoordelijkheid, aangezien het hier gaat om een systeem dat verder gaat dan het

hoger onderwijs en tevens gericht is op gebruikers buiten het onderwijs (arbeidsbureau's en beroepskeuzebureau's).

In paragraaf 9.5 ontbrak de passage, beginnend met «In het advies van de Raad van State is de vraag opgenomen» en eindigend aan het slot van deze paragraaf.

In paragraaf 9.8 luidde de op twee na laatste volzin: Wat betreft de arbeidsmarktfixus bleek het niet mogelijk het OU-regime, dat uitgaat van inschrijving per cursus, en niet per jaar van een bepaalde opleiding, in te passen in het arbeidsmarkt fixussysteem.

In paragraaf 10.1 was in de alinea die begint met «De krachtens het wetsvoorstel vast te stellen rechtspositieregeling zal gelden» na de huidige voorlaatste zin een volzin opgenomen, luidend:

Zoals hierboven reeds is gezegd, zullen evenwel de ondergetekenden bevorderen, dat in de landelijke rechtspositieregeling de lijn van het wetsvoorstel wordt doorgetrokken in deze zin, dat daarin slechts het noodzakelijke wordt geregeld.

In paragraaf 10.2.4 was in de eerste volzin in plaats van «zoals in 1988 gewijzigd door de z.g. Harmonisatiewet (Stb. 1988, 334)» opgenomen: met inbegrip van de voorstellen in het wetsvoorstel harmonisatie collegegelden h.o. (Kamerstukken II, 20 469).

In paragraaf 10.2.5 was in de vijfde volzin van de alinea achter het vierde horizontale streepje tussen de woorden «Nu» en «het accent» opgenomen:

de reguliere kwaliteitszorg voor het onderwijs niet meer zal bestaan uit gedetailleerde regeling vooraf van opleidingen en eindtermen, maar. In de passage achter het zesde horizontale streepje luidde de vierde volzin:

Momenteel zijn twee Europese richtlijnen in voorbereiding, die voor het hoger onderwijs relevant zijn.

In dezelfde passage luidde het gedeelte, beginnend met «Voorts is van belang» en eindigend met «ten aanzien van de inhoud van het onderwijs»: De tweede ontwerp-richtlijn die van belang is, is de ontwerp-algemene richtlijn erkenning hoger onderwijsdiploma's. Deze ontwerp-richtlijn beoogt het vrije verkeer en de vrije vestiging te regelen voor diegenen die een opleiding voor hoger onderwijs met

een cursusduur van minimaal drie jaar hebben afgerond. Deze richtlijn zal niet van toepassing zijn op die opleidingen, waarvoor reeds een specifieke richtlijn van toepassing is, maar beoogt wel een systeem te realiseren dat het tot stand brengen van nieuwe specifieke richtlijnen overbodig maakt. In de voorstellen, zoals die tot nog toe ter tafel hebben gelegen, bevat deze richtlijn geen voorschriften ten aanzien van de inhoud van het onderwijs.

In hoofdstuk 11 luidde het gedeelte, beginnend met «Dit roept de vraag op, of de bestuursorganisatie» en eindigend aan het slot van dit hoofdstuk:

In de nieuwe WWO is, wat betreft de universiteiten, reeds geanticipeerd op deze noodzaak voor een grotere bestuurskracht. Dat neemt niet weg dat ongewenste ontwikkelingen kunnen optreden ten gevolge van de grotere autonomie en de noodzaak meer marktgericht te opereren. Dit kan leiden tot een te grote centralisatie en pseudo-regelgeving op centraal instellingsniveau, gepaard gaande met een uniformering van het onderwijsaanbod. Anderzijds kan, met name door de druk tot verwerving van eigen inkomsten, een te ver gaande decentralisatie optreden waarbij vakgroepen en onderwijssecties een eigen weg gaan.

In de advies- en overlegronde, die naar aanleiding van het conceptontwerp WHW heeft plaatsgevonden, is van verschillende zijden gewezen op de consequenties van de voorgestelde wijzigingen in de bestuurlijke verhoudingen tussen overheid en instellingen voor de bestuurlijke slagkracht van de instellingen. Het ontwerp is onder andere aangesneden door de instellingen voor hoger onderwijs, door de studentenorganisaties, door de RAWB, door de centrales van overheids- en onderwijspersoneel en door de Onderwijsraad. Geconstateerd kan worden dat er een brede consensus bestaat ten aanzien van de noodzaak van het aanbrengen van veranderingen in de bestuursstructuur van de instellingen, ten einde hun bestuurlijke slagvaardigheid te versterken, maar dat de discussie over de aard van de gewenste veranderingen nog dient gevoerd te worden. Immers, concrete voorstellen ten aanzien van de gewenste veranderingen, of zelfs een aanduiding van de hoofdlijnen

van een gewenste oplossingsrichting ontbreken nog. Zo heeft het college van bestuur van de Open Universiteit, op verzoek van de eerste ondergetekende, een beperkte evaluatie van de WOU doorgevoerd. Naar aanleiding van de rapportage over deze evaluatie is de commissie Steenbergen ingesteld, die voorstellen moet doen inzake de voor de OU gewenste bestuursstructuur. Deze commissie heeft haar werkzaamheden evenwel niet binnen de termijn van de advies- en overlegronde over het conceptontwerp van WHW af kunnen ronden. De aanbevelingen van deze commissie zullen dan ook eerst op een later tijdstip verwerkt kunnen worden.

Voorts kan gewezen worden op de toezegging van de eerste ondergetekende aan de Tweede Kamer gedaan (naar aanleiding van de motie Franssen-Niessen, Kamerstukken II, 16 051 nummer 47) om na het verschijnen van het eindrapport van de Toetsingscommissie Wet medezeggenschap onderwijs te bezien in hoeverre de bestuursstructuur in het h.b.o. wijziging behoeft. Het eindrapport van de toetsingscommissie is inmiddels verschenen. Aanbevelingen gericht op veranderingen van de medezeggenschapsstructuur in het h.b.o., of juist gericht op ongewijzigde handhaving daarvan, ontbreken echter. De toetsingscommissie acht eerst nader onderzoek naar het functioneren van de medezeggenschapsstructuur in het h.b.o. gewenst. De HBO-Raad heeft aangekondigd naar aanleiding van de rapportage van de toetsingscommissie voorstellen te zullen doen inzake de gewenste bestuursstructuur voor het h.b.o. Concrete voorstellen werden echter nog niet gedaan.

Enkele aanknopingspunten voor de discussie over de gewenste veranderingen van de bestuursstructuur zijn er wel. Zo publiceerde de LSVB een nota over de bestuursstructuur van het h.b.o. Suggesties tot wijziging van de bestuursorganisatie zijn ook opgenomen in het rapport over de ondernemende universiteit.

Tenslotte heeft de RAWB in haar advies over het concept-ontwerp van WHW nogmaals verwezen naar haar advies over de organisatie van het universitaire onderwijs en onderzoek uit 1984, een advies dat er mede toe heeft geleid dat in de WWO 1986

het instellen van facultaire onderzoeksinstituten mogelijk is gemaakt.

Gelet op deze situatie is aan de ARHO advies gevraagd over de, in het licht van de geschetste ontwikkelingen, voor de toekomst wenselijke regelingen voor de bestuursorganisatie en medezeggenschap in het hoger onderwijs. Naar aanleiding van dit advies, dat op 28 april van dit jaar verschenen is, zal de eerste ondergetekende een beleidsnotitie opstellen over de noodzakelijk geachte veranderingen in de bestuursstructuur. Met het advies van de ARHO kan deze notitie, die gericht zal zijn op de voorbereiding van voorstellen tot aanpassing van wetgeving, via de gebruikelijke advies- en overlegprocedure worden voorgelegd aan de instellingen van hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, de studentenorganisaties, de adviesorganen en de Staten-Generaal. Zo mogelijk kan dan in de loop van 1989 tot wetgeving worden overgegaan.

In dit wetsvoorstel worden dan ook geen voorstellen gedaan tot wijziging van de bestuursorganisatie van de universiteiten en hogescholen. De desbetreffende bepalingen van de WWO (Staatsblad 1986, 414) en de WHBO (Staatsblad 1986, 289) blijven onveranderd en zijn in dit wetsvoorstel opgenomen, zij het dat een aantal redactionele en wetsystematische aanpassingen noodzakelijk bleken. Verwezen zij naar de artikelgewijze toelichting.

In paragraaf 12.2 luidde de zesde volzin onder «Onderwijs»:

Het is om die reden dat wordt voorgesteld aan deze bepaling uiterlijk vier maanden voor het eerste studiejaar waarop de wet betrekking heeft uitvoering te doen geven.

In dezelfde paragraaf luidde de volzin onder «Inschrijvingsrechten»: Zoals in hoofdstuk 10.2 toegelicht, is de systematiek uit de wetgeving inzake harmonisatie collegegeld in dit wetsvoorstel opgenomen.

In paragraaf 12.2 onder «Nieuwe regels inzake de bekostiging» luidde de slotzin:

Dit biedt de komende jaren de mogelijkheid tot een zorgvuldige procedure voordat publicatie van het besluit in de Staatscourant kan plaatsvinden.

In hoofdstuk 14 was in plaats van de vijfde tot en met zevende volzin opgenomen:

In hoofdstuk 2 wordt tevens de grondslag gelegd voor de manier van

berekenen van de rijksbijdrage in de vorm van een «algemene berekeningswijze». De specificatie van de bekostigingsystematiek is voorwerp van overleg tussen overheid en instellingen en zal uiteindelijk worden gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2.1

De toelichting luidde:
Dit artikel geeft de reikwijdte van de titel planning aan.

Artikel 2.5

Van de vijfde volzin luidde het gedeelte tot aan de eerste komma: Een ingevolge artikel 2.6 door de minister vast te stellen berekeningsmodel.

Artikel 2.6

De eerste drie volzinnen ontbraken.
Na de slotzin was nog opgenomen: Ter verklaring van het derde lid moge dienen dat op grond van de Bekendmakingswet voorschriften als hier aan de orde, openbaar kunnen worden gemaakt in andere publicaties dan de Nederlandse Staatscourant. De Staatscourant zelf vermeldt dan de bijzondere wijze van openbaarmaking, zodat ieder daarvan kennis kan krijgen.

Artikel 2.8

De woorden «baten en lasten» ontbraken.

Artikel 2.9

Tussen de volzin «Het kan daarbij gaan om die eerstvolgende dan wel volgende rijksbijdragen.» en de daarop volgende volzin was opgenomen: De vierde volzin van het derde lid heeft zelfstandige betekenis naast de in artikel 2.10, tweede lid, vervatte inlichtingenplicht jegens de Algemene Rekenkamer en de minister. De registeraccountant is immers, anders dan het instellingsbestuur, geen subject van de wet. Hij heeft alleen rechtstreeks van doen met het instellingsbestuur, niet met Algemene Rekenkamer of minister. Overigens zullen de voorschriften die betrekking hebben op de Algemene Rekenkamer hun betekenis verliezen

bij inwerkingtreding van het wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 40 en 80 van de Comptabiliteitswet 1976 (Kamerstukken II, 19 062). De slotzin ontbrak.

Artikelen 2.10, 2.11 en 2.12

Deze artikelen waren genummerd respectievelijk 2.11, 2.12 en 2.13.

Artikel 7.2

De slotzin luidde:
Deze leden zijn opgenomen in verband met het op 21 juni 1988 door de Tweede Kamer aanvaarde wetsvoorstel harmonisatie collegegelden h.o.; invoering één inschrijvingsduur eerste fase h.o.

Artikel 7.5

De vierde en vijfde volzin ontbraken.

Artikel 7.21

«Suriname» ontbrak.

Artikel 7.35

In plaats van de eerste drie volzinnen was opgenomen:
Dit artikel is ontleend aan de overeenkomstige bepalingen van de Uitvoeringsbesluiten WWO en WHBO.

Artikel 7.41

In de achtste volzin ontbrak het gedeelte tussen haakjes. In de volzin die begint met «Voorts is in geval van twee inschrijvingen» ontbrak het gedeelte tussen haakjes.

Artikel 7.42

De op twee na laatste volzin ontbrak.

Artikel 7.48

De vierde volzin ontbrak.

Artikelen 8.1 tot en met 10.26

In de toelichtingen ontbraken de verwijzingen naar de overeenkomstige bepalingen van respectievelijk WWO, WHBO en WOU.

Artikelen 8.1, 8.5 tot en met 8.15, 8.18 tot en met 8.20, 8.23 tot en met 8.25, 8.27 tot en met 8.31, 8.33 tot en met 8.35, 8.37, 8.38, 8.39, 8.56, 8.60, 8.62 tot en

met 8.64, 8.68 tot en met 8.78, 8.80 tot en met 8.87, 8.81, 9.1 tot en met 9.3, 9.9 tot en met 9.20, 9.22 tot en met 9.31, 10.1, 10.3 tot en met 10.8, 10.11, 10.13 tot en met 10.16, 10.18 tot en met 10.26

Deze toelichtingen ontbraken.

Artikel 13.1

De slotzin ontbrak.

Artikel 14.1

De toelichting luidde:
Deze bepaling is als zodanig nieuw in de (hoger) onderwijswetgeving. Zij kan niet los worden gezien van andere sanctie-artikelen in deze wet, te weten artikel 5.2, derde lid onder d, juncto artikel 1.7, vierde lid, alsmede artikel 2.9, vierde lid.

Het eerste artikel maakt het de minister mogelijk instellingen een sector te ontnemen wanneer men zich niet aan de wettelijke voorschriften ten aanzien van kwaliteitszorg, onderwijs, examens en promoties alsmede vooropleidings-eisen houdt. Het laatstgenoemde artikel bepaalt dat uitgaven die in strijd met de wet zijn gedaan, bij de vaststelling van de jaarrekening op de rijksbijdrage in mindering kunnen worden gebracht. Genoemde artikelen hebben echter beperkte mogelijkheden. Ontnemings van een sector zal slechts in zeer uitzonderlijke gevallen als allerlaatste sanctie worden gebruikt. Verrekening van in strijd met de wet gedane uitgaven werkt alleen achteraf en naar haar aard alleen ten aanzien van handelingen in strijd met de wet die tot onrechtmatige uitgaven hebben geleid.

Snel reageren op het niet naleven van de wet, of reageren op niet tot onrechtmatige uitgaven te herleiden wetsovertredingen anders dan door intrekking van een sector (die beëindiging met zich brengt van de bekostiging), dient naar de mening van de ondergetekenden ook mogelijk te zijn. Hiertoe is deze administratieve boetebepaling bedoeld. Deze maakt het mogelijk dat een bedrag van f 1.000.00 of meer, als administratieve boete wordt opgelegd, indien na waarschuwing de niet-naleving blijft voortduren. Dit bedrag zal in beginsel worden vastgesteld onafhankelijk van het werkelijk aan de onrechtmatige toestand te

relateren bedrag, zo dit laatstbedoelde bedrag al te bepalen zou zijn. Dit laatste gegeven maakt van de in andere onderwijswetten voorkomende sanctiebepaling, dat bij niet naleving van de wettelijke voorschriften de bekostiging geheel of gedeeltelijk kan worden ingehouden, een zo goed als dode letter. Tegen de waarschuwing en het opleggen van de administratieve boete kan Kroonberoep worden ingesteld op basis van artikel 13.1. Dit betekent op grond van de Tijdelijke wet Kroongeschillen beroep op een administratieve rechter, de *Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State*. Hiermee voldoet deze regeling naar de stellige verwachting van de ondergetekenden aan de eisen van artikel 6 van het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (Trb. 1951, 154).

Artikel 15.1

In de vierde volzin ontbrak het gedeelte na «onder b van die wet».

Artikel 15.3

Deze toelichting ontbrak.

Artikel 15.8

Tussen de tweede en derde volzin was opgenomen:

Het tweede lid geeft uitvoering aan het voornemen om bij de toelating tot de PABO wiskunde als vooropleidingseis te stellen. Dit lid kan vervallen indien het recentelijk gepubliceerde beleidsvoornemen tot *verplichtstelling van wiskunde als eindexamenvak voor h.a.v.o. en v.w.o., vóór de inwerkingtreding van dit voorstel van wet zal zijn gerealiseerd.*

Artikel 15.9

In de laatste volzin ontbrak: voorshands (in afwachting van de afwikkeling van wetsvoorstel 20 335).

Artikel 15.12

Het gedeelte na «grenzen af te palen» in de volzin die begint met «Omdat de conversie een eenmalige operatie is», ontbrak.

Artikel 15.13

De slotzin ontbrak.

Artikelen 15.40 tot en met 15.72

De tweede volzin onder punt 1 luidde:

Deze aanpassingen houden onder meer verband met de in het voorstel van Wet houdende wijziging van onder meer de Wet op het wetenschappelijk onderwijs, de Wet op het hoger beroepsonderwijs, de Wet op de Open Universiteit en de Wet op de studiefinanciering (harmonisatie collegegelden h.o.; invoering één inschrijvingsduur h.o.) (Kamerstukken II, 1987/88, 20 469) vervatte voorstellen. In het desbetreffende artikel is ervan uitgegaan dat de op de Wet op de studiefinanciering betrekking hebbende voorstellen ongewijzigd worden vastgesteld.

Artikel 15.72

Deze toelichting ontbrak.